LIZZY ANSINGH

Iets van de oude Vlamingen, als Cranach en Bosch leeft in Lizzy Ansingh's werk, maar... even zoo goed iets van het werk der moderne Engelsche illustrators als Rackham, Dulac. Namen... eigenlijk niet in een adem te noemen. Want in die moderne Engelschen is er vooral de luchtige gratie, het bekorend-geheimzinnige, de gulle speelschheid en de harmonische, aangename schikking, terwijl de oude Hollanders en Vlamingen hartstocht en telheid gaven. Hartstocht is er zelden in het werk van Lizzy Ansingh, gratie en speelschheid was er van het begin af, maar die, in de schilderijen der laatste jaren anders geuit — nù dikwijls denken doet aan Rackham. Ziet men op een tentoonstelling naast de vele groote stukken van den laatsten tijd, eenige poppenstukken van vroeger, dan komt men gemakkelijk tot vergelijken. Vooral in kleur is er groot verschil. Dieper van kleur, breeder van toets zijn die vroegere werken: doorwrochter, massiever; het nieuwe geeft hier en daar verrassende ijlheid, een bijzondere luchtigheid die toch wel eens een zekere onvoldaanheid achter laat. Bekoren doet altijd haar werk en ook treft het door het ongewone. Ongewoon was het schilderij de „Berisping", waar een dwaas-stijve pop in gramschap den arm heft terwijl de andere, kleine, in angst tegen den muur kruipt. Dit zóó te verzinnen en tegelijk iets te bereiken is niet alledaagsch. Fantasie toont Lizzy Ansingh in al haar werk. In de Berisping is sterk het moraliseerend element want de bespottelijkheid van onmachtige woede wordt duidelijk belicht — en de pop is menschelijk,... de mensch, constateert men, dwaas als die poppen. In een poppenstuk van een jaar terug: „De gunsteling" zijn, met minder nadruk, dezelfde gevoelens geuit. Toch doet het, op het eerste gezicht, heel anders aan. Hoè wonderlijke typen ook, tòch zijn deze poppen méér wezens van vleesch en bloed, minder poppen van hout of steen, dan die van haar eerste schilderijen. In een hoekje van een kasteel treedt de verwaten gunsteling langs de moedeloos ineen gezakte, de verwaarloosde pop voorbij. Zie hoe hij op de punten van zijn in uitersten hoogmoed gespitste voeten voorbij tript, zonder op- of omzien, de vingers gestrekt in een gebaar dat van te voren al alle toenadering afwijst; hij, de uitverkorene, hij dwaalt vrij langs alle wegen van het paleis, terwijl de rondwangige, pias-achtige pop, vernederd en beschaamd in een hoek ligt dubbel gevouwen. Prachtig is in dit stuk de ironie, het lachend bespotten, maar daaronder is de ernst van de moraliseering. De droom, het sprookje is in het verzonken beeldje dat ligt tusschen geheimzinnigheid van wier en waterbloemen, in de schemerige, ijle stilte. Maar in wilde vaart, op zoek naar prooi, schiet een wonderlijke roode visch naar het beeldje toe, verbrekend de stilte. Ironie, tòch eventjes ook hier in dit, voor ons kennelijk-doelloos wilde jachten. De meeste schilderijen der laatste jaren geven èn het droomerige en het ironiseerende. Zóó in „de Bron", maar in Droomkoning, Witte wijven en Toovenaar b.v. overheerscht het sprookjesachtige of het legendarische. Niet altijd even diep is Lizzy Ansingh in de breede doeken der laatste jaren, soms slechts bekorend door kleur alléén en door distinctie. Veel zou er in elk opzicht, over haar werk te schrijven zijn: het is belangwekkend door het oorspronkelijke, — boeiend door groote fantasie. Maar soms rijst, even, de gedachte aan 't gemakkelijk toegeven daaraan, aan te grif grijpen van stemming — een vlugheid die schade doet omdat het diepe dat tóch in ander werk van Lizzy Ansingh leeft, dan niet tot uiting komt.

ASTER.



Lizzy Ansingh. — „De Zeven Hoofdzonden".
(Eigendom Museum te Dordrecht).



Lizzy Ansingh. — „Het Kind".

De opvoeding onzer kinderen

Hoe men koppige kinderen behandelen moet.

Een koppig kind is een kind, dat er een kop op na-houdt, dat wil zeggen: een eigen meening, en menschen, die een eigen meening hebben, of het menschen in miniatuur of op ware grootte zijn, geven daardoor bewijzen van geestkracht en daarom is koppigheid van een kind, al kan ze ons last bezorgen, in geen enkel opzicht een zorgbarende zaak voor de toekomst: niet uit elk koppig kind behoeft een doortastende persoonlijkheid te groeien en niet ieder robust karakter behoeft koppig te zijn geweest, maar in het algemeen kan men zeggen, dat een koppig kind in kiem zekere flinkheid in zich draagt.

Waardoor is zoo'n kind koppig?

Omdat het een denkbeeld, een plan in zijn hoofd heeft en dat wil verwezenlijken, en door gebrek aan ervaringen niet inziet, dat er iets tegen dat verwezenlijken zijn kan. Andere voorstellingen, die zijn geest in beslag kunnen nemen, komen niet gauw genoeg op en daardoor beheerscht die eene gedachte hem geheel, ze neemt zijn geheele hoofd in beslag en daar is op dat oogenblik geen plaats voor andere gedachten. Een kleine jongen wil bv. een mes in handen hebben, in de eerste plaats, omdat het zoo mooi blinkt en in de tweede plaats, omdat hij gezien heeft, dat men er iets mee kan doen. Natuurlijk krijgt hij het mes niet, en daar vele kinderen contrair-suggestief zijn, wil hij het nu met nog grooter verlangen hebben. Hij gaat op den grond liggen schoppen, of trapt tegen de kamerdeur of maakt op andere wijze kabaal, gaat misschien hard schreeuwen, hetzij als dwangmiddel, hetzij als spontane reactie tegen de weigering, maar in elk geval, hij laat zien dat hij lang niet met de weigering ingenomen is.

Daar staan we nu. Geven we hem het mes, denkende: „Het kind is contrair-suggestief, dus als ik hem het mes geef, dan zal hij het juist niet willen," dan zijn we abuis, want 't mes overheerscht elke andere gedachte, de inwilliging van zijn verlangen zal niet tot gevolg hebben, dat hij opeens z'n wensch opgeeft, wel na een poosje, als het nieuwtje eraf is. Maar inwilliging van zijn eisch brengt een gevaar met zich, — nog afgezien van verwonding, die we hier buiten bespreking laten, — en dat is erger dan snijden. Als de kleine jongen nl. bemerkt, dat hij zijn zin krijgt, als hij gaat opspelen, dan zou hij al erg dom zijn, door niet telkens op zijn poot te gaan spelen, als hij niet dadelijk krijgt wat hij verlangt en menig kind is bedorven, doordat de moeder niet het hoofd wist te bieden aan de opvoedkundige afpersing en gewelddreiging van haar kind, nadat ze zich eenmaal tot toegeven had laten dwingen. Men moet den booze, die het dwingende kleine kind is, niet met geweld weerstaan, maar met ingehouden kracht en wie dat 'n keer doet — en als men 't doet is het 'n succes — dan is de helft al gewonnen. Houd voet bij stuk en laat u verbidden noch bedreigen. Zeg tegen het jongetje — of het meisje, want die kunnen ook koppig zijn — : „Ik zie 't wel, je hebt pijn in je hoofd" pak hem op, en leg hem, zonder u erover te bekommeren of hij de sprei ook vuil zal maken, met zijn schoenen en al in zijn bed. Dat middel heeft veel voor boven alle andere: in de eerste plaats heeft men de voldoening zelf iets gedaan te hebben als afweermiddel tegen de ergernis, die misschien in ons is opgekomen, zoodat men niet in de verzoeking komt, het kind een pak slaag te geven, dat hier dikwijls averechts kan werken, in de tweede plaats kan het kind als het half buiten zichzelf is van woede, zich niet bezeeren als het gaat liggen slaan en schoppen, en voorts komt het, doordat het zoo opeens in bed terecht komt, door een schok in zijn denkleven in een andere gedachtesfeer. Misschien verbeeldt het zich wel, dat 't ziek is want moeder heeft immers gezegd, je hebt hoofdpijn en nu valt het in slaap of het wordt rustig, omdat het de gewoonte heeft in bed rustig te liggen en 't wil dan na 'n poosje weer uit bed. Als het de vraag of de hoofdpijn over is bevestigend beantwoordt en als het kind daarmee erkent, dat het kalm is geworden, dan mag het weer voor den dag komen. Legt men het bij de eerstvolgende uiting van koppigheid weer in bed en dan later misschien nog eens, dan heeft men gewonnen zaak. Want zegt men: „Ik zie, dat je weer ziek bent," dan moet het al een bijster achterlijk kind zijn, als 't niet dadelijk inziet, dat het wegens zijn „ziekte" weer in bed opgeborgen zal worden en er zullen wel niet zoo heel veel kinderen zijn, die voor hun pleizier in bed gaan liggen. En nu zegge men niet dat men door van „ziekte" te spreken, de kinderen leert veinzen of zooiets, want gebrek aan zelfbeheersching mag gerust een abnormaal verschijnsel, dus een ziektetoestand genoemd worden, als ze aanleiding geeft tot gil-, huil-, en trapscènes, waarbij het kind soms heelemaal blauw wordt in de meest ernstige gevallen. Wie zoo'n spectakel maakt, is eenvoudig ziek en moet in bed. Ook bij werkelijk abnormale kinderen, die driftbuien krijgen van koppigheid, past prof. Ziehen dit in bed stoppen toe, althans als hij te doen heeft met kinderen wier onhebbelijke uitingen niet voor rekening komen van hun algemeenen toestand maar van gewone ondeugendheid.

Men dient er ondertusschen op verdacht te zijn, dat men maar niet alles voor koppigheid moet houden. Een kind kan wel eens ziek zijn en daardoor dingen willen of niet-willen, die men oppervlakkig voor uitingen van koppigheid kan aanzien.(idiosyncrasieën). Het raadplegen van een medicus is daarom in de eerste plaats aan te bevelen; kan die geen afwijkingen waarnemen, eerst dan is de opvoedkunde aan het woord.

Menig kind is voor onwillig aangezien, ook in de school, terwijl het ernstig lijdende was en er komen zelfs gevallen voor, dat de dood van het kind komt bewijzen, dat niet koppigheid, maar onmacht oorzaak van het niet-willen, dat beteekent hier: niet-kunnen was. De dood van zoo'n kind is dan een tragische apologie.

Maar in gevallen van echte koppigheid bij een gezond kind trede men op, rustig zonder zich op te winden (als men dat kan, want sommige ouders moeten dat ook leeren,) niet met ruw geweld.

Streng en zelf hardhandig optreden kan in sommige andere gevallen noodzakelijk zijn, tegenover koppige kinderen niet. Niet hard tegen hard gaan.

Maar voordat men er toe overgaat, een koppig heertje in bed te stoppen, moet men iets anders probeeren en dat is: de aandacht van het kind af leiden, om de voorstelling, die hem beheerscht door een andere te verdringen. Dwingt het om een mes, dan kan het laten zien van een gekleurd plaatje hem misschien „tot andere gedachten brengen" en dan is al het andere overbodig.

Daar voorkomen gemakkelijker is dan genezen, wachte men niet, tot een stijfhoofdig kind door zijn bedreigingen met scènes een invloed op zijn (vader) moeder heeft, maar men probeere, uitbarstingen te voorkomen.

In gevallen, waarin het kind de baas is geworden, is het aan te bevelen, het voor eenigen tijd (bv. een paar maanden) in een andere omgeving te brengen. Het leert dan zijn uitbarstingen soms weer evengoed af, als het die vroeger heeft aangeleerd.

FRITS VAN RAALTE.